

RECENZE A ANOTACE

KRÁL, Richard: Směrnice EU z pohledu jejich transpozice a vnitrostátních účinků

Praha: C.H. Beck, 2014, 310 s. ISBN 978-80-7400-282-3.

Kateřina Hlinková*

Doc. JUDr. Richard Král, Ph.D., LL.M. je autorem mnoha článků publikovaných v odborném českém i zahraničním tisku a autorem několika monografií zaměřených na evropské právo. Jako univerzitní profesor a člen Legislativní rady vlády ČR dokáže ve svých publikacích reflektovat jak teoretické, tak praktické aspekty dotčené problematiky.

Publikaci Směrnice EU z pohledu jejich transpozice a vnitrostátních účinků vidím jako volné rozvinutí a aktualizaci monografie Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR¹ vydané v roce 2002 – tedy ještě před vstupem České republiky do Evropské unie. Po 12 letech publikace téměř zdvojnásobila svůj rozsah, což je bezpochyby odrazem stále probíhajícího dynamického vývoje směrnic a práva Evropské unie vůbec.

Jak už název knihy napovídá, je zaměřena především na transpozici směrnic a jejich vnitrostátní účinky. Zhruba tři sta stran je přehledně rozčleněno do jedenácti kapitol. První tři kapitoly chystají půdu pozdějším úvahám a teoriím, když se věnují základní charakteristice směrnic, jejich struktuře a kategorizaci dle různých kritérií. Další části knihy jsou zaměřeny na transpozici směrnic. Konkrétně se autor zabývá metodami transpozice (analýza metod, jejich výhody i nevýhody), kritérii náležitě transpozice směrnic a následky nenáležité transpozice směrnic (přímý a nepřímý účinek směrnic, odpovědnost členského státu za škodu, a to včetně zaměření na otázku efektivní aplikace směrnic). Velmi zajímavá je kapitola týkající se transpozice směrnic v kontextu obrácené diskriminace, kdy jsou domácí subjekty v důsledku působení práva Evropské unie znevýhodněny

vůči subjektům z jiných členských států². Následující kapitoly jsou potom věnovány výkladu směrnic (metody a jejich unijní specifika), jejich vnitrostátním účinkům a vnitrostátním aspektům transpozice. Závěrečná kapitola se zabývá institucionálním a metodickým zajištěním transpozice směrnic v České republice a přibližuje tak čtenáři praktický proces transpozice směrnic u nás.

Publikace je psána srozumitelným a vcelku čtivým způsobem. Je přehledná a snadno se v ní orientuje. Velmi kladně hodnotím skutečnost, že autor průběžně v celé publikaci odkazuje na konkrétní příklady směrnic, aby tu kterou popisovanou situaci lépe ilustroval. Celá kniha je také protkána mnoha odkazy na příslušnou judikaturu (dnes) Soudního dvora Evropské unie. Díky tomu je možné si o dané situaci vytvořit zcela přesný obrázek.

Knihou pracuje jak s teoretickými aspekty směrnic, tak s jejich konkrétním praktickým využitím, s čímž se v česky psané literatuře, co se týká směrnic, příliš často nesetkáváme. Autor se snaží dívat na probíraná témata z různých úhlů pohledů. Poukazuje na existující mezery a nedostatky, navrhuje též, jak danou situaci vylepšit, a přichází se svými vlastními řešeními a doporučeními.

Domnívám se, že s ohledem na skutečnost, že směrnice jsou hojně využívaným aktem Evropské unie, je publikace velkým přínosem, neboť problematiku směrnic ukazuje v odlišném světle. Setkala jsem se již s mnoha česky psanými publikacemi zabývajícími se (často sice okrajově v rámci širšího výkladu práva Evropské unie) směrnicemi, ale žádná z nich se nezabývala například metodami transpozice či transpozičními opatřeními. To je dle mého názoru škoda. Nenáležitá transpozice směrnic a jejich

* Mgr. Kateřina Hlinková, doktorandka na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, Brno.

¹ KRÁL, Richard. *Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR*. Praha: C.H. Beck, 2002, 160 s. ISBN 80-7179-688-3.

² KRÁL, Richard. *Směrnice EU z pohledu jejich transpozice a vnitrostátních účinků*. Praha: C.H. Beck, 2014. S. 131.

přímý účinek, jež jsou probírány ve většině literatury týkající se směrnic, jsou sice podstatné, ale vědět, jak správně a vhodně transponovat směrnici (vezmeme-li v úvahu určitou míru volnosti volby mezi transpozičními metodami a formami transpozičních opatření), považuji za první a zásadní krok k jejímu

náležitému uplatnění. Myslím si, že člověku, který si přeje dozvědět se o směrnících Evropské unie něco nového či „něco více“, poskytuje kniha velmi povedený a aktuální přehled o dané problematice.

ŠKOP, Martin: — právo, jazyk a příběh.

1. vyd. Praha: Auditorium, 2013, 182 s. ISBN 9788087284377.

Markéta Klusoňová*

Knihy Martina Škopa je sice odbornou publikací se všemi z toho vyplývajícími rysy, ale hned na začátku této recenze je třeba vyzdvihnout, že je především knihou přímo stvořenou i ke čtení pro potěšení čtenáře. A to je něco, co nelze říci o mnoha textech tohoto druhu. Čtivost, humor a s nonšalantní lehkostí zvládnutý styl psaní jsou devizy, které ji odlišují od většiny klasické právní a právnické literatury. Nic jí to přitom neubírá na závažnosti sdělovaného obsahu a nijak to neumenšuje kvalitu autorovy vědecké práce, která za textem stojí.

Jistě, jedná se o pro české právní prostředí poměrně nezvyklý text, který může leckterému právníkovi zaměřenému na přímočaře praktické právní otázky připadat matoucí. Otázky, které takovému čtenáři pravděpodobně vytanou na mysli hned po prvních stránkách, jsou nasnadě: „Je to vůbec právní text? Proč bych to měl číst? K čemu mi to (v praxi) bude?“ Pokud ale tento zdráhavý čtenář vytrvá a Škopovu knihu skutečně přečte, odpovědi zjistí vzápětí. Byť se skutečně nejedná o čistě právní text, ale spíše o multidisciplinární práci s právním základem a především literárně-vědnými přesahy, právníkovi v praxi může výrazně prospět. Pro ty ostatní, kterým praktický přínos četby tolik na srdci neleží, přitom platí, že i z čistě teoretického hlediska jde o knihu inspirativní, originální a mile osvěžující v někdy poněkud strnulých pořádcích běžné nabídky právnických knih.

Pokud bychom přeče jen měli tento text zařadit do systému právních disciplín, akademických oblastí či jejich jednotlivých směrů, volba by padla na právní teorii, resp. na Law and Humanities či Law and

Literature a následně Law as Literature. Je přitom nepochybné, že se jedná o teoreticko-právní problematiku, ale dále je vše otázkou rozhodnutí čtenáře.

Autor příznaně navazuje na své předchozí texty zabývající se vztahem práva a umění,¹ stejně jako na přednášky a semináře předmětu Právo a umění, který na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně vyučuje již pátým rokem. Vychází přitom z převážně angloamerické literatury směru Law and Literature, který bohužel nemá v kontinentálním právu příliš dlouhou historii ani není všeobecně známý. Přesto se autor již v předmluvě vzdává zásluhy za „objevení“ autorů tohoto hnutí a koneckonců ve své práci neposkytuje ani přehled těchto prací, ani neshrnuje historii daného přístupu.

Volí vlastní cestu a svým způsobem se odklání i od klasických prací věnujících se tomuto tématu, když sleduje vlastní směr úvah o možnosti využití literatury v právu a využívá opory myšlenek autorů, kteří nepatří přímo ani do práva, ani do Law and Literature.² Nabízí se tak zařazení do Law and Humanities,³ ale hranice mezi ním a prvním jmenovaným je natolik neostrá a často je dokonce nazírána jako předěl mezi jednotlivými stádii multidisciplinárního přístupu, že snaha o nalezení té správné „nálepky“ pro tuto knihu v podstatě ztrácí smysl.

Poněkud jasnější je to v případě rozlišování mezi Law in Literature a Law as Literature, byť ani zde

¹ Viz ŠKOP, Martin. *Právo a vášeň: jazyk, příběh, interpretace*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 205 s. ISBN 9788021054646.

² Např. Umberto Eco nebo Roland Barthes.

³ Pro více informací viz např. PORSDAM, Helle; ELHOLM, Thomas. *Dialogues on justice: European perspectives on law and humanities*. Berlin: De Gruyter, 2012, 241 s. ISBN 9783110268980.

* Mgr. Markéta Klusoňová, asistentka a doktorandka na Katedře právní teorie, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.